

Pasibaigus sutarčiai su ankstesnės kelių mokesčių rinkliavos paslaugos „viaToll“ rengėjais, Lenkijos institucijos paskelbė naujojo administratoriaus konkursą. Jį laimėjęs įmonių konsorciumas kartu nusprendė pakeisti ankstesnę technologiją ir diegti palydoviniu ryšiu paremtą sistemą „eToll“, kuria naudotis reikės ir Lietuvos vežėjams, dirbantiems šioje šalyje ir kertantiems ją tranzitu.

Kaip ir anksčiau, lenkai matuos vilkikų nuvažiuojamus kilometrus, tačiau nuo šiol apskaita bus vedama remiantis globalaus palydovinio pozicionavimo GNSS (angl. *Global Navigation Satellite System*) duomenimis, o vežėjams kiekviename sunkvežimyje reikės įdiegti šią sistemą palaikančius borto įrenginius arba specialią programėlę „eToll PL“.

Specialistų teigimu, mažiausiai rūpesčių kils vežėjams, naudojantiems bendrus EETS (angl. *European Electronic Toll Service*) borto įrenginius, viename aparate palaikančius skirtingų šalių rinkliavų sistemas ir leidžiančius supaprastinti administracinę naštą bei apskaitą. Juose naujosios sistemos palaikymas bus įdiegtas automatiškai.

Svarbu Baltijos šalių vežėjams

Naujoji Lenkijos kelių mokesčių rinkliavos sistema diegiama nuo vasaros pradžios ir galutinai pakeisti pirmtakę turėtų iki rugsėjo 30 dienos. Iki to laiko nespėję registruotis naujojoje sistemoje ir pasikeisti Lenkijoje naudojamų borto įrenginių vežėjai gali susidurti su problemomis identifikuojant savo vilkikus rinkliavai arba būti priversti rinktis vienkartinis brangesnius sprendimus.

Vienos pirmaujančių mobilumo paslaugų teikėjų logistikos ir krovinių gabenimo sektoriuje įmonės „DKV Euro Service Baltikum“ vadovas Artūras Michejenko sako, kad kiekvienas pereinamasis laikotarpis būtų paprastas, jeigu visi rinkos dalyviai sugebėtų jam gerai pasiruošti. Tačiau per jo 19 metų darbo patirtį nė viena sistema nebuvo įvesta be trikdžių.

„Bet kokios kelių mokesčių sistemos pasikeitimas vežėjams yra papildoma administracinė našta ir galvos skausmas, nes ne vien nuo jų priklauso, ar vilkikas pirminiu laikotarpiu keliais važiuos sklandžiai. Baltijos šalių vežėjams šis klausimas ypač aktualus, nes pagrindinis jų kelias į kitas Europos šalis driekiasi per Lenkiją“, – pažymi A. Michejenko.

Krovinių gabenimo ir logistikos įmonės „Ramrenta“ vykdomasis direktorius Martynas Bukauskis sako, kad viena iš geresnių išeikių – pasitelkti skaitmeninius sprendimus. Bendrovės darbuotojai seka rinkos skaitmenizavimo naujienas, tad ir kelių mokesčių rinkliavos klausimams spręsti pritaikė vieną iš jų.

„Vykdant tarptautinius pervežimus nėra patogu prisitaikyti prie kiekvienos šalies taisyklių tiek mokant kelių mokesčius, tiek valdant darbo apskaitą. Geru sprendimo pavyzdžiu tapo kelių rinkliavos EETS įtaisas, kuris sujungė skirtingų šalių sistemas viename aparate“, – pastebi M. Bukauskis.

A.Michejenko teigimu, iš anksto pasirūpinę bendrais EETS įrenginiais, vežėjai prie naujosios sistemos Lenkijoje turėtų pereiti be nesklandumų ir neužlaikydami savo transporto. Pavyzdžiui, EETS įrenginys „DKV Box Europe“ jau dabar sertifikuotas priimti „eToll“ sistemos rinkliavas, todėl jį naudojantys vilkikai pasibaigus ankstesnės sistemos galiojimui ir toliau važiuos per kaimyninę šalį, kaip tai darė ik tol.

„Turintiems „viaToll“ rinkliavos dėžutes bei norintiems ir toliau naudoti tik Lenkijai skirtus įrenginius reikės ieškoti naujųjų „eToll“ telematikos aparatų – juos teks apie dešimt kaimyninėje šalyje sertifikuotų tiekėjų. O naudojantiems bendrus EETS įrenginius nieko papildomai daryti nereikia – jiems naujoji paslauga bus pridėta automatiškai“, – paaiškina A. Michejenko.

Mažėja administracinė našta

Bendras EETS įrenginys sunkvežimiuose leidžia judėti po visą Europą be nereikalingų sustojimų, automatiškai sumokant visus kroviniams automobiliams skirtus kelių mokesčius. Įrenginys per mobilųjį ryšį fiksuoja transporto priemonės įveiktą atstumą ir pasirinktus kelius.

„Mes visuomet esame už procesų skaitmenizavimą. Sugebėjimas greitai prisitaikyti prie pažangesnių sprendimų supaprastina administracinę naštą, todėl imonei nesukelia sunkumų“, – argumentus rinkti EETS įrenginius paaiškina M. Bukauskis.

A.Michejenko teigimu, bendro EETS borto įrenginio paskirtis ir yra smarkiai palengvinti kelių rinkliavų administravimą ir su tuo susijusius kitus procesus. Konkrečiai transporto priemonei galima užsakyti jai aktualios šalies kelių mokesčio surinkimo paslaugą, taip pat pritaikyti sunkvežimyje montuojamą įrenginį prie asmeninių poreikių.

Transporto parko savininkai už visas operacijas gauna vieną detalią sąskaitą, o savitarnos svetainėje gali matyti visas sąskaitas, atsiskaitymus ir detales jų sąrašus.

„Turintiems bendrą aparatą nebereikia užsakinėti keliose skirtingose šalyse atskirų įrenginių ir laužyti galvos, kur ir kada dėl jų vairuotojams reikės sustoti, kur juos sutalpinti ir kaip kiekvieną atskirai prižiūrėti. Žinodamas, kad netrukus į parką atkeliaus dešimt naujų

vilkikų, vežėjas paprasčiausiai užsako dešimt EETS įrenginių iš anksto ir juos turi biure būtent tada, kai jam patogu“, – pažymi specialistas.

Perėjimą prie elektroninių paslaugų numato ir EK

Vežėjams svarbu ir tai, kad, užsakius nesusietą bendrą įrenginį, jį „surišti“ su konkrečiu automobiliu ir įsikrauti konkrečios šalies kelių rinkliavos sistemas galima tada, kai turimi vilkikų registracijų duomenys. Minėtą „DKV Box Europe“ įrenginį specialiame interneto portale galima naudoti bet kuriuo metu – net ir po tradicinių darbo valandų – atsieti nuo vieno automobilio ir susieti su kitu bei savarankiškai rinktis palaikomų šalių kelių rinkliavų įdiegimą, taip sutaupant brangaus laiko.

Kaip pavyzdys, „DKV Box Europe“ paslauga šiuo metu jau apima 10 šalių – Vokietiją, Austriją, Belgiją, Ispaniją, Prancūziją, Bulgariją, Vengriją, Italiją, Šveicariją, Portugaliją – ir tris svarbius vežėjams Varnovo (*Warnow*), Hereno (*Herren*) bei Lifkenshuko (*Liefkenshoek*) tunelius, o artimiausiais metais toliau plės ir į kitas Europos valstybes. Nuo spalio 1 d. paslauga bus teikiama ir Lenkijoje.

A.Michejenko pastebi, kad tai lems tiek ir vežėjų poreikis, susijęs su prie bendros sistemos dar neprijungtomis Vidurio Europos šalimis, tiek ir vinjetes arba laiko apskaitą iki šiol naudojusią valstybių perėjimas prie nuvažiuotais kilometrais vertinamų rinkliavų sistemų – būtent tokį principą palaiko bendri EETS įrenginiai. Perėjimą prie vadinamojo „kilometer based fee“ principo numato ir Europos Komisijos direktyvos.

„Bet kuris vežėjas norėtų kuo daugiau paslaugų valdyti vienu įrenginiu, todėl tokia perspektyva yra visapusiška“, – akcentuoja A. Michejenko.

Vokietijoje įkurta „DKV Mobility“ bendrovė logistikos ir pervežimų rinkoje paslaugas teikia jau 85 metus. 2020-aisiais įmonės sandorių apimtis siekė 9,3 mlrd. eurų, jos paslaugomis naudojosi daugiau nei 230 tūkst. aktyvių klientų, o visas tiekimo grandis į vieną sistemą sujungiančiam „DKV Live“ sprendimui skirtas „Telematic award 2020“ apdovanojimas.

